

N:o 79.

Af herr E. G. H. Åkerlund, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående särskild beskattning af aktiebolag, som äga fast egendom.

Att aktiebolag tagit och fortfarande taga stora sträckor af vårt land i besittning, är visserligen ingen glädjande företeelse, då — efter mitt förmenande — främst jordbrukets idkare och den svenska jordens egare, så vidt möjligt personligen böra ansvara för dess skötsel samt för vid densamma anställda arbetares utkomst, men att denna sorts jordförvärf därtill på ett alldeles särskildt sätt allt fortfarande gynnas af statsmakterna, synes mig ännu mindre förenligt med god omtanke för landets bästa.

Medan hvarje, enskild person tillhörig, jordlapp måste »lagfaras», hvarje gång den byter egare, och sålunda lämna sin tribut till staten, äfven om densamma förvärfvas af än så fattig person, äro aktiebolag, huru rika och mäktiga de än må vara, befriade från alla lagfartskostnader för fastighet för oinskränkt tid, blott de en gång för alla erlægga dubbla sådana, hvarjämte de i form af aktier kunna försälja hvilka andelar af sin jord, de åstunda, utan att besväras af landtmäterikostnader, fastställelser o. d. och utan att staten därvid erhåller ett enda öre, samt med rätt tillika att på så sätt öfverlåta samma jord äfven till utlänningar, hvilket är hvarje annan fastighetsägare i landet förvägradt på grund af gällande författning därom, att utländsk undersåte icke utan Kongl. Maj:ts tillstånd äger besitta fast egendom i riket.

Då emellertid aktiebolag redan äga svensk jord till stor utsträckning, och betydande utländska intressen uti dem äro till finnandes, torde en våldsamt inskränkning uti speciellt deras rättigheter till jordbesittning knappast vara att förorda. Däremot synes det mig, att staten bör äga

full rätt att utaf aktiebolag tillhöriga fasta egendomar räkna sig till godo särskild afkomst, utöfver hvad som kan åligga landets öfriga jordegare, till gengäld för den särskildt gynnade ställning, aktiebolag i detta afseende erhållit.

Till hvilka värden, man rättvisligen bör kunna uppskatta de särskilda förmåner, som äro aktiebolag förunnade för dem tillhöriga fastigheter, blir ju vanskligt att afgöra. Men det oaktadt synes mig, att staten i detta fall varit alldeles för släpphänd, tack vare den en gång så gängse uppfattningen om välsignelsen för land och rike af en »fri, af inga konstlade skrankor hämmad utveckling», och numera så väl behöfver som bör ålägga aktiebolag särskild skatt för deras fasta egendomar här i landet, utgående med högre eller lägre procent i mån af fastigheternas högre eller lägre värden, hvarför jag vördsamt hemställer,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes taga under ompröfning, huruvida icke sådana aktiebolag, som här i landet ega fast egendom, rättvisligen böra vidkännas särskild beskattning för de förmåner, som äro dem förunnade framför andra enskilda fastighetsegare i riket, och att Kungl. Maj:t, där så pröfvas lämpligt, ville för Riksdagen framlägga förslag till införande af sådan skatt.

Stockholm den 18 januari 1908.

E. Åkerlund.